

in krivoverec, proseč ga, naj da na Kranjskem po strokovnjakih presoditi knjige. Istega leta 12. januarja se je obrnil Trubar z enako prošnjo na deželne stanovce kranjske. Sešli so se plemiči, duhovniki in meščani; vsebini niso mogli nič očitati, pač pa so nekateri grajali jezik, v katerem je pisal. Med duhovniki, ki so se udeležili ocene Trubarjevih knjig nahajamo Nikolaja iz Semiča (de Tschiembs), župnika na Vinici (Pfarrer von Weinitz), župnika črmošnjiškega in enega (Weixler) iz Kostela. Ti so živeli sicer še na svojih župnijah, a so se v srcu bili že oklenili nove vere.¹⁾

Ko so bile Trubarjeve knjige odobrene, so jih začeli še isto leto razpošiljati po slovenskih deželah. Metliški, oziroma belokranjski pridigarji so prejeli deset izvodov zastonj,²⁾ iz česar bi se dalo sklepati, da so ti posebno veliko knjig odvzeli in so jim dali te zastonjske (gratis) izvode za nameček.

Protestanti so hoteli tudi Srbe in Bolgare pridobiti za svojo stvar. Ker so i ti hoteli biblijo v svojem jeziku, s cirilico tiskano, je pripeljal Trubar meseca septembra l. 1561. na Nemško v Urah dva uskoška duhovnika (popa), Srba Matija Popoviča in Bošnjaka Ivana Maleševica, da bi bila prelagateljem v pomoč. Toda kakor se je izkazalo, si Trubar z obema ni nič opomogel. Živela sta na Trubarjeve stroške prav razkošno in jima je bila bolj mari polna steklenica kakor sv. pismo. Popovič sam je na primer popil pri večerji po enajst bokalov piva.³⁾

Koncem l. 1562. je prišel zopet Stepan Konzul za kratko dobo v domovino, da se z domačimi strokovnjaki dogovori zastran izdaje drugega dela novega zakona. Prišel je čez Beljak v Ljubljano, od tu v Istro, svojo domačijo. Iz Istre je prišel začetkom l. 1563. v Metliko. Tu so se zbirali duhovniki in lajiki, katerim se je sv. pismo v prestavi predložilo. Vsi so prestavo odobrili in se izrekli, da je jezik lep in čist. Razen omenjenih Metličanov in Modrušanov so se udeležili tega sestanka še Ivan Drenovački, upravitelj metliškega glavarstva, in župnik Ivan Lamella iz Toplic.⁴⁾

Za novo vero je hotel pridobiti Trubar celo Turke. Ravno v njegovi dobi so bili napadi na Slovensko prav pogosti in hudi. Ukrotiti jih je hotel s tem, da bi jim dal biblijo v njihovem jeziku ali v srbskem, ki je tudi njim umljiv in se govori od Hrvaške notri do Carigrada. Že l. 1561. je vzel seboj iz Kranjske mladega Turčina.⁵⁾ L. 1567. 1. junija se je vrnil Trubar zadnjikrat v svojo domovino; prišel je

nenadoma, ne da bi bili obveščeni o njegovem prihodu deželni stanovci. Ti so ravno v tem času poslali na Dunaj svoje zastopnike, ki naj bi pregovorili nadvojvodo Karla, da pusti v deželo pregnanega Tru-

SV. PAVEL

barja. Med odposlanci je bil deželni glavar Herbart VIII. Turjaški in Ivan Khisel, deželni upravitelj (Landesverweser), doma iz Fužin pri Ljubljani (Kaltenbrunn). Nenadni prihod Trubarjev je osupnil deželne stanovce; bali so se, da jim ne bi vlada očitala, da so

¹⁾ Dimitz, G. Kr., II., 234.

²⁾ Dimitz, G. Kr., II., 237.

³⁾ „Ljubljanski Zvon“, 1887, 95, op. 2.

⁴⁾ Dimitz, G. Kr., II., 280, 281.

⁵⁾ Elze, Die Superintendenten, 12.